

Szlifierz kamieni szlachetnych i ozdobnych

731303

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Praca szlifierza polega na obróbce kamieni szlachetnych, mającej na celu nadanie im pożądanej wielkości, kształtu, walorów artystycznych i estetycznych. Kamienie szlachetne przed obróbką są nieforemne, nie mają odpowiedniego połysku i w żadnym wypadku nie nadają się do wykorzystywania jako elementy biżuterii.

Pierwszą czynnością przy obróbce jest pomiar kamienia oraz narysowanie projektowanego wzoru, bądź rozrysowanie modelu z katalogu wzorów. Potem następuje cięcie kamienia tak, aby otrzymać podstawową foremną bryłę. Dalszy etap, to właściwe szlifowanie, czyli nadawanie oczekiwanego kształtu. Drobne cięcia powodują powstanie odpowiednich płaszczyzn i kantów załamujących światło. Płaszczyzny te są nadal szlifowane, aż do uzyskania regularnych kształtów geometrycznych i gładkości. Następne grupa czynności to polerowanie. Polerowanie w zawodowym nazewnictwie nazywa się polerem i polega na polerowaniu płaszczyzn oszlifowanego kamienia za pomocą obrotowej tarczy, której płaszczyzna wyłożona jest kolejno drewnem, następnie skórą i filcem. Do polerowania bursztynu używa się specjalnych pasów. Często szlifowanie i polerowanie wykonuje ten sam specjalista.

Praca szlifierza zalicza się do prac bardzo precyzyjnych. Podstawowymi narzędziami pracy są: suwmiarka, frezy, pilniki różnych rozmiarów i kształtów, delikatne piłki i tarcze ścierne oraz tzw. kołki. Są to pręty drewniane długości ok. 10 cm, na końcu których osadza się kamień poddawany obróbce.

Do polerowania używa się pasów polerowniczych, tarcz ściernych pokrytych drewnem, skórą lub filcem, różnego kształtu i wielkości płaszczyzn ściernych. Przyrządy te mogą być ręczne i mechaniczne.

Praca szlifierza i polerowacza może wydać się jednostajna i monotonna, wymaga jednak inwencji, gdyż za każdym razem ma on do czynienia z innym materiałem i wzorem. W związku z tym do każdego szlifu musi podchodzić indywidualnie.

Szlifierz pracuje prawie wyłącznie w pozycji siedzącej, a czynności, które wykonuje polegają na manipulacji rękami i palcami rąk. W bardzo dużym stopniu angażuje zmysły: wzrok, słuch i dotyk. Po dźwięku, jaki wydaje szlifujący kamień frez czy pilnik, doświadczony szlifierz rozpoznaje głębokość i właściwość cięcia; wrażliwe opuszki palców pozwalają rozpoznać gładkość płaszczyzn, geometryczność załamań itp.

Niektóre przyrządy, używane przez szlifierza i szlifierza-polerowacza, takie jak frezy, tarcze ścierne, są częściowo zmechanizowane.

Obróbka kamienia trwa bardzo od pół godziny do dwóch dni. Polerowacz pracuje nad kamieniem kilka godzin, nad kryształem np. jeden dzień.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Miejszem pracy szlifierza są zwykłe pomieszczenia, jedynie częściowo zaadaptowane. Ich wielkość zależy od liczby zatrudnianych osób. Stanowisko pracy szlifierza lub szlifierza-polerowacza składa się ze stołu lub pulpitu z półkami na narzędzia, wgłębieniem na pojemnik z wodą (potrzebna jest do zwilżania powierzchni trących i szlifujących) oraz znajdującymi się w pobliżu urządzeniami poruszającymi tarcze ścierne, frezy itp.

Praca szlifierza przebiega właściwie bez zagrożeń, w grę mogą wchodzić jedynie drobne urazy dłoni. Pewną uciążliwość stanowi hałas wywołany przecinaniem, szlifowaniem kamieni i pracą silników elektrycznych. Praca w zawodzie szlifierz wiąże się z dużym obciążeniem wzroku, wynikającym z silnej koncentracji uwagi i konieczności patrzenia w jeden punkt.

warunki społeczne

Praca szlifierza ma charakter indywidualny. Szlifierz swoje zadania wykonuje od początku do końca sam. Jeżeli w pracowni jest kilka stanowisk pracy i istnieje ścisły podział na szlifierzy i szlifierzy-polerowaczy, konsultują się oni w sprawach dotyczących konkretnych problemów zawodowych. Szlifierz-mistrz posiadający własny zakład przygotowuje do zawodu uczniów.

Kontakty zewnętrzne są dość częste. Mistrz przyjmuje zamówienia, konsultuje, udziela porad, sprzedaje.

warunki organizacyjne

Godziny pracy są stałe, a jej czas wynosi ok. 8 godzin dziennie. Tak jest w pracowniach zatrudniających kilku szlifierzy. W pracowni jednoosobowej szlifierz może oczywiście regulować czas swojej pracy, ale z uwagi na jej specyfikę (potrzebne jest dobre światło) pracuje się tylko w dzień.

Mistrz-właściciel pracowni nadzoruje tylko ogólnie działania swoich pracowników – przekazuje zlecenia, omawia wykonanie, okresowo sprawdza jak postępuje praca.

Choć podstawowe czynności przy obróbce kamieni są zawsze takie same (cięcie, szlifowanie, polerowanie) to jednak każda obróbka wymaga indywidualnego podejścia, z uwagi na specyficzne właściwości danego kamienia, charakter szlif i projektowany kształt.

Praca szlifierza i polerowacza, posiadających już odpowiednią praktykę, jest więc w zasadzie samodzielna, mistrz obserwuje i ewentualnie doradza. Odpowiedzialność za wykonanie szlif ponosi właściciel pracowni. Szlifierz i polerowacz jest odpowiedzialny za sprzęt.

Wymagania psychologiczne

Zdolność dużej koncentracji uwagi, wyłącznego skupienia się na wykonywanej czynności jest konieczna dla precyzyjnego wykonania subtelnego szlif.

Zawód szlifierza nie wymaga szczególnych cech osobowych, tym niemniej praca ta

będzie wykonywana sprawniej przez osobę cierpliwą, posiadającą zdolność samokontroli, a także cechującą się samodzielnością w podejmowaniu decyzji i w działaniu. Chodzi tu o umiejętność zaprogramowanie czynności, precyzję każdego ruchu i bardzo dużą dokładność.

Oprócz wiedzy ściśle zawodowej – wykonawczej, przydatne są także wiadomości z dziedziny plastyki oraz wyczucie artystyczne i zdolności rysunkowe, przestrzenne widzenie przedmiotu – w sensie umiejętności kształtowania bryły.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Zawód szlifierza stawia pewne wymagania dotyczące sprawności zmysłów. Chodzi tu głównie o dobry wzrok, prawidłowe rozróżnianie barw, a także rozwinięty zmysł dotyku, który jest bardzo pomocny przy rozróżnianiu charakteru powierzchni szlifowanego kamienia, jego geometrii. Przydatna jest także wrodzona lub nabyta zręczność rąk i palców, co daje efekty w manipulowaniu drobnymi przedmiotami i narzędziami.

Praca szlifierza i polerowacza przebiega prawie wyłącznie w pozycji siedzącej. Nie wymaga zatem wielkiego wysiłku fizycznego, może być jednak męcząca właśnie z uwagi na tę pozycję i wynikające z niej obciążenia, co może stać się przyczyną np. chorób kręgosłupa. Wymaga także dobrego wzroku, nie powinny jej więc podejmować osoby z wadami oczu.

W zawodzie szlifierza istnieje możliwość zatrudnienia osób z dysfunkcją kończyn dolnych, a nawet poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Kandydat do zawodu szlifierza, musi mieć wykształcenie zawodowe. Nie są wymagane żadne dodatkowe kursy, nie ma też preferencji dotyczących płci pracownika. Nie istnieją też szkoły przygotowujące do zawodu, nauka odbywa się w pracowni mistrza i trwa do pięciu lat. (Podstawowe umiejętności zdobywa się w okresie od pół roku do jednego roku, pełną sprawność po pięciu latach.)

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Istnieje praktycznie jedna droga awansu: nauka w pracowni mistrza, praca na stanowisku czeladnika, wyzwolenie się na mistrza i założenie własnej pracowni.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

W pracowni szlifierskiej można zostać zatrudnionym pomiędzy 30 a 50 rokiem życia. Chętniej jednak przyjmowane są osoby młodsze, do 30. roku życia. Wynika to z faktu, że osoby młodsze na ogół szybciej przyswajają sobie wiedzę i zdobywają umiejętności praktyczne, w związku z tym mają większe możliwości rozwoju.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- zdobnik ceramiki
- zdobnik szkła
- złotnik jubiler
- szlifierz materiałów drzewnych

Polecana literatura

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.